ՕՐԱԳԻՐ

10 ՓՐՅ. Ս. ԳՕԼՈՒԹ 10 ՓՐՅ.

ՔԱՂՔԱԿԱՆ ԱՋԳԱՅՈՆ ԵՒ ԱՄԵՐՈՍՊԱՏԱՆ

Ե. ՏԱՐԻ 1290 ՇԱԲԱՆ 14 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 24 ՄԵՊՏԵՄԲԵՐ 1873 Ն. Տ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6 ԹԻՒ 1047

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մասիս երուսաղեմէն այս անգամ եկած անախորժ լուրերը հրատարակելուն առթիւ՝ դիտողութիւն մը կընէ ընդդէմ դռնփակ նիստ ուղղ երեսփոխանաց ըսելով թէ՝ ինչ հարկ դռնփակ նիստ ուղելու խնդիր ընել՝ մինչդեռ անդին երուսաղեմայ մէջ մեր իրաւունքներն ոտնակոխ կըլլան։

Երուսաղէմի մէջ մեր իրաւանց բռնաթարութիւնը ուրիշ հեղինակ չունի, բայց միայն խրիմեան սրբազանը՝ իւր նշանաւոր հեռագրովը, որ կրօն. ժողովոյ դոյութիւն ունեցած և նախկին ֆաղ. ժողովոյ հաղիւ հրաժարած միջոցին քաշած է։ Եւ դռնփակ նիստ ուղղ երեսփոխանաց՝ դռնփակ նիստ ուղելու պատճառներէն մին ալ այդ տեղութեան հետ յարաբերութիւն ունեցող հեռագրի խնդիրն է՝ որու համար նոյն ինքն խրիմեան սրբազան դռնփակ նիստ ուղած է իւր բացատրութիւններ տալու համար, և այժմ ալ նոյն ինքն խրիմեան սրբազանն է՝ այդ նիստը դռնփակ ուղեղն վերջը՝ այժմ մեկ կողմէն դռնփակ նիստ չը հրատիրողն և միւս կողմէն դռնփակ նիստ կազմելը՝ ժողովրդեան իրաւանց բռնաթարութիւն և անպատուութիւն է ըսել տուողը ձեզ։

Արդ ուրեմն Մասիս ինչպէս որ վճռ. Տատեան թարգմանիչն պէյին տունը եւսուֆեան էֆէնտիի հետ խոստացար թէ՝ ուղած գրութիւնդ կրնաս ս. Պատրիարքին որ իբրև առաջարկել, և ինչպէս որ՝ վճռ. Ստեփան բաշա ձեզ պատասխանից թէ՝ ուրեմն դուք էք ս. Պատրիարքը խրատողը թէ դռնփակ նիստը չատրագրէ՝ նոյնպէս մեզ թեև եւսուֆեան էֆէնտիին հետ՝ գնա խրիմեան Պատրիարքին քովը և խրատէ որ իւր յատենի ժողովոյ բերած խոստման համար ժամ յառաջ հրաւիրէ երեսփոխանական ժողովը և նախ նախորդ նիստի ապօրինի գործողութիւնը իբրև կպարտաճած իրողութիւն ընդունել տալէն վերջը՝ պատրաստուի իւր քաշած ապօրինի հեռագրին բացատրութիւնը տալ, իւր անիրաւաբար աքսորած պատուական պատգամաւորները նա կանչել, իւր ֆաղ. ժողովոյ երեսին ղայն խարդախ անուանելուն համար պատուոյ փոխարինութիւնն ընել և վերջապէս իւր վերաքննելի դատաց Սահմանադրութեան յօդուածները առաջարկել։

Ասոնք չընելով և Ազգային ժողով չը գումարելով Պատրիարքարանի մէջ միայնակ և առանց քննիչքոյի նստիլ և ուզածին պէս գործելը մինչև պատմանաժամ մը կընայ ներելի ըլլալ. արդէն ալ այդ պայմանաժամը եկած լրացած և անցած իսկ է, որմէ անդին երբ գործը Ազգ. ժողովէն ելնելով՝ ժողովրդեան մեծ՝ հետաքրքիր պօղոս Պատրիարքի օրերը կըլլայ, որ առեն թէև մեծագոյն մաս ժողովուրդ ըլլայ ղինքն ուղողը՝ տակաւին վախճանը ապօրինի անկում է։

Հայրենիքի մէջ հրատարակուած դաւառական նամակ մը եդիպտոսի առաջնորդ Գեր. Մեսրոպ Սրբազանը պատրիարքական ընտրելի կառաջարկէ. սակայն յիշեալ նամակագիրը կարծենք չը յիշեր յիշեալ սրբազանին, երուսաղէմայ իրաւանց դէմ խաղացած այնքան դերերէն զատ, այդ դատին համար պօլիս դալ ու քիչ միջոցի մէջ դառնալէն վերջը, իբր ծախք դատային՝

150000

ղրշ. ի տոկոսատոր պարտամուրհակ մը առնելը եդիպտոսի թաղ. խորհրդէն։

Ասկից վերջը չատ խորհինք ու այնպէս գործենք։

Գեր. Մեսրոպ Սրբազանին այդ 150,000 ղրշ. ի յափշտակութիւնը, իւր մարսել փորձած ձկան փիւնն է՝ որ միշտ ղնորին Սրբազնութիւնը անհանգիստ պիտի ընէ։

Պ. ՇԱՀՆՈՒՐ ՑԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

(Շար. տես Թիւ 1046)

Այդ յօդուածը ֆաղ. ժողովոյ անդամները 20 հոգի կը դնէր և անոնց ընտրութիւնը երեսփ. ժողովին կուտար։ Ի սկզբան երեսփ. ժողովը ամեն վստահութիւն ունենալով նոր ընտրեալ Ս. Պատրիարքին վրայ, և հաւատալով որ նա խիստ կարճ միջոցի մէջ պիտի կատարել տայ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը, յանձնեց Ս. Պատրիարքին որ իբրև «առժամանակեայ» ֆաղ. ժողով՝ միայն «վեց» հոգի առնելով իրեն խորհրդակից, առաջին գործ ընէ սահմանադրութեան վերաքննութիւնը, նոյն կարճ միջոցին մէջ անօրինելով միանգամայն ազգին ընթացիկ գործերը դարձեալ հաստատու երեսփ. ժողովին։ Այս «կարճ» միջոցը երեք տարի տևեց։ Այս «երեք տարուան կարճ» միջոցին մէջ, Իրիմեան իբրև Պատրիարք, Վ. Օտեան՝ իբրև Ատենապետ երեսփ. ժողովոյ, և Եուսուֆեան՝ իբրև ֆաղ. ժողով, «եռապետութիւն» մը կազմելով Սահմանադրութեան վերաքննութեան բնաւ խօսքը չընելէ զատ, ղայն յառաջ քաշել առաջարկող երեսփոխանին ձայնը անլսելի ընելու համար ալ ամեն ճարպիկութիւն՝ի գործ դրին, և երթ ի երթ աւելի ղայլայլ մինչև ցայսօր և ցյաւիտեան ալ աւելի բուսիկ կերթայինն, և բնաւ ներկայ յուշմունքն ալ տեղի չէր ունենար, բայց հիմայ ատենց հարցունենք Ս. Պատրիարքը չարունակ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը փութացնել ուղելով և չյապաղելով հրաժարեր է և այս յուշմունքն անոր համար է եղեր։ Ասանք այդ երեք տարուան մէջ Ծայրագոյն Պատրիարքութեան կրնդրկը կնճռոտեցին, գաւառաց մէջ երեսփ. ժողովներ կազմուելուն արգելք եղան, ամենայն անիրաւութեամբ և ապօրինաւորութեամբ Պրուսայի վանայ և ուրիշ վիճակաց առաջնորդները զինու ղօրութեամբ խայտառակեցին, ա-

Այս առթիւ կը չնորհաւորեմ ընկերութիւնը, որ եօթնեւրորդ ամբոխան մէջ այս բաղդին արժանացաւ, իրաւ է որ վաստկուած դասմարը նիւթապէս փոքր է, բայց բարոյապէս անգին է, որովհետեւ Ա. կը համոզուի ամէն ընկեր, որ տնտեսութիւնը հաստատութեան միակ ճամբան է, Բ. կը համոզուի ամէն ընկեր, թէ մեր ընկերութիւն և թէ մեր ընկերութեան նպատակ ուրիշ ընկերութեանց վրայ եղած տարաձայնութիւնք անհիմն են և չոր նախանձէ յառաջ եկած միայն, Գ. ընկերութիւնս իր այս բարոյական մեծ բաղդովը բարի օրինակ կրնայ հանդիսանալ այս տեսակ ուրիշ ընկերութեանց հիմնարկութեան, Դ. և վերջապէս կը յորդորեմ մեր սիրելի ընկերներն, որ յօգուտ իրենց, և իրենց ազգին, և ընկերութեանս յառաջադիմութեան, մնանաւանդ յարատեւութիւն և հաստատուն միաբան համար իրենց տուրքերը ժամանակին վճարել շարունակեն ինչպէս որ ըրին մինչև այսօր, որպէս զի ընկերութեանս հիմնադիր ժողովն ալ ամէնայն իրավասութեամբ շարունակէ իր աշխատութիւնն և հակազդութիւնը, միանալով ընկերութեանս հակազ Սեծապատիւ ժողովականաց, որոնց նպաստը մեծ և շատ եղաւ ընկերութեանս օգտին, զոր չ'ենթադրեցին թէ բարոյական և թէ նիւթական կարողութիւնին, որոնց բարեպատեհութիւն կ'համարիմ հրապարակաւ չնորհակալութիւնս յայտնել, մանաւանդ պէս ի դիմաց հիմնադիր Տնօրէն ժողովոյ և յանուն ընկերութեան։

Ի Դիմաց Խնայ. Ընկ.
Բէպապճի խան Հիմնադիր Տ. Ժողովոյ
Մինչև յարկ Ատենադպիր
Թիւ 2 Տ. Ի–ՐԻ–ՃԷԱՆ
21 Մեպտ. 1373

ԿԱՂՈՒԱԾՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՐԱԴՐԱՑ

Հայոց Ընդհանուր ժողովոյ լուծմանը նկատմամբ խօսք մը ևրևան ընել կատ է, թէպետ կանխատես է այս զրոյցը, սակայն կ'ենթի թէ հաստատութիւն պիտի դանէ սա, եթէ լրագիրք շարունակեն տակաւին կրքերը դրդռելու։ (1)

Դժուարին է այժմէն գիտնալ թէ ի՛նչ հետևանքներ կրնայ ունենալ այսպիսի իրողութիւն մը։ Եւ ո՞ գիտէ թէ խել մը անձինք տակէ օգուտ քաղել չ'ենն ուզեր ի վնաս ազգին։

Ֆար տիւ Պօսֆոր

---

(1) Տարակոյս չը վերցներ թէ Ֆար տիւ Պօսֆոր իւր այս տողերովն անշուշտ Մասիս և Մեղու լրագիրներն ակնարկել կ'ուզէ, որք չ'ենն դադարիր տմեն օր ժողովրդական կեղծ դիմակ մ'առած՝ ժողովրդին կիրքը յուզելէ ու գրգռելէ, և մենք իրաւունք ունէինք երբ կ'ըսէինք այս մարդոց համար թէ ատոնք իրենց օգուտը ժողովրդին վնասուցը մէջ կը փնտռեն, ինչպէս որ վերը յիշեալ թերթն ալ քիչմը վերը կը վկայէ ատոնց այդպէս ըլալը։ Ծ. Խ.

ռաջնորդաց յետադասութեան հրամանագիրը կարդցին, Լ'Վիածնի վեհ. կաթուղիկոսին երկու կարևորագոյն կոնդակները առ ոչինչ դրեցին, երուսաղէմայ մէջ ազգին իրաւունքը պաշտպանող Ա.ժեն. նայի Պատրիարքը տերութեան առջև իբրև ազգին ապրուստը ճանչցուցին այդ անրջառնարելի իրաւանց պաշտպան կենալուն համար, Պատրիարքարանի պաշտօնական յարաբերութիւններն չնչելու փորձ վարձեցին և անոր արժանիքը փոքրկացուցին, հարստահատութեանց բարձման համար ազգին մէջ և Բ. Դրան առաջը ձեռք առնուելիք միջոց ներուն արգելք եղան, և այլն, և այլն, և այլն։ երբ այդ կերպով ընտրուած ՔազՀ. ժողովն իր պաշտօնին ընթացքը լրացուց և պէտք եղաւ նոր ընտրութիւն ընել, երեսփ. ժողովը տեսնելով որ այդ անձանց վրայ ունեցած հաւատքին մէջ սխալած է, դադրեցուց զանոնք պաշտօնէ հանելց նուստփեանը ՔՀՀ. ժողովէն, Օտեանը երեսփ. ժողովոյ ատենապետութենէն, և կարծեց որ նոր ատենապետներ տալով երեսփ. ժողովոյ, և նոր և անկախ մարդիկ դնելով ՔՀՀ. ժողովին մէջ, առանց խրխնջանն ալ փոխելու, կրնայ ամեն բան կարգին մտնել։ ուստի «ՔազՀ. ժողովոյ ընտրութիւնը դարձեալ ինք ընաւ» ՔՀՀ. ժողովոյ ընտրութեան յօդուածը վերաքննելով, այսինքն 20 ին տեղ 14 անդամ և անդամները վերատին ընտրելի ըլլալու պայմանաւ։

Սակայն Ս. Պատրիարքն երեսփոխանական ժողովոյ այդ որոշումը տեսած օրէն, և երբ անոր ընտրած նոր ՔազՀ. ժողովոյ անդամներուն որոնք ըլլալն ալ տեսաւ, երեսին դոյնը նետեց, անոնց առաջին նիստի օրէն մինչև դրաւ, որ իրենց չընդունակը լրացնելէ առաջ զանոնք ցրուէ, եթէ նոքա իրենց անձնական գործոց զբաղմանց պատճառաւ ինքնին չցրուին։ Որովհետև նոր ՔազՀ. ժողովոյ անդամները վաճառական և արհեստաւոր մարդիկ էին, զանոնք վհատեցնելու համար «ստիպողական գործ» կոյ ըսելով կ'ելլեր արուարձոյ կարգի ժողով կը հրաւիրէր, չարաթը հեղ մը սովորական նիստի օրերէն զատ անանկ օրեր, որ բօսլայի կամ լծակ ելի օրերը ըլլալով մարդ չերթայ և ինքն ալ չ'գոր ըսելով զանոնք ցրուելու իրաւունք ունենայ. և իրօք մէկ քանի անդամները քիչ մը ուշացածնուն պէս, տրտունջը կսկսեր, բայց եռքը մեծագոյն մասը գոյանալով Սրբազանին յոյսը ի թերևս կելլեր։ Քանի քանի անգամ Ս. Պատրիարքը ստիպողական գործ կայ ըսելով ՔազՀ. ժողովը արտաքոյ կարգի նիստի կոչած, և անդամք անձնական գործերնին ձգելով դիմած զացած են, բայց կամ ամենեւին գործ չգտած և կամ «և նա ծնաւ մուկն չնչին» եղած ըլլալն հրատարակուած են, և այս տեսակ բաներու մասին գաղտնապահութիւն եղած չըլլալն է անշուշտ, որ Հովսեան և Պօյաճեան եփէնտիներուն «խղճին» դպչելով հրաժարեցան։ Թէ՛ անկէ առաջ և թէ եռքը բնաւ օրինաւոր «տրէատունք յայտնած, աղաչած, լմսանած» չէ Ս. Պատրիարքը, ինչպէս կըսեն անոր պաշտպանք, որ երեսփոխանական ժողովը վերաքննութեան դործը վերցուցնէ, այլ ընդհակառակը աւելի արգելք եղած է անոր վերցուցման. մանաւանդ այնպիսի անձավ վայրկեաններու մէջ, ուր դալլ մը պիտի առնուր վերաքննութեան դործը, ինչպէս է ձէ. երրորդ նիստը, վասն զի ըստ Օտեան էֆէնտիի «խօսքը միշտ Ս. Նախադահինն» էր։ Բայց եթէ ժողովը անվերջանալի և մեծ մասամբ ապարդիւն վիճաբանութիւններով ղբաղեալ՝ չկրցաւ իր ուշն ամրոփել, պատճառը այդ «առապետութիւնն» է։ երեսփ. ժողովոյ կեր նիստերու ատենադպրութիւնները կարդալով, կը տեսնես, որ այդ անվերջանալի և ապարդիւն վիճաբանութեանց առարկայ եղած այն բազմաթիւ խնդիրներն կամ Պատրիարքի կամ Օտեանի և կամ Եուստիֆեանի կողմէն են գլատրցուած. կամ ուղղակի և կամ անուղղակի. վկայ է Ս. Պատրիարքի անգամ մը «ունիմ ձանձ ձանձր խօսելիքներս և լսելիքներս» բսելով յատուկ հրաւիրագիր գրած բլլալն, և մինչև ցայսօր անոնց ի՛նչ բլլալը մեզի անձանօթ մնացած ըլլալը. Պատրիարքական և կամիտղիկոսական յարաբերութեան խնդիրն ալ. վկայ է Օտեան էֆէնտիի հեղինակած և առաջարկած «կեդրոնացման և Ապակեդրոնացման խնդիրն, որ ժամանակ մը խնդրոց կարգը պահելէետև, եռքը վերցուց գրպանը դրաւ. վկայ է Եուսուֆեան էֆէնտիին յարուցած Հայն խնդիրը թէ կրօն. ժողովոյ անդամները «Ս. Պատրիարքը պէտք է ընտրէ և կամ աշխարհականէ և եկեղեցականէ խառն բլլայ», մինչդեռ սահմանադրութիւնը ցուցած է ի՛նչպէս բլլալն, որ վեց ամիս չ'ըսնանակ վիճաբանութեան նիւթ բլլալէ ետև վերջապէս վեհ. կաթուղիկոսի կոնդակը վրայ հասնելով պարտաւորեցան կրօն. ժողովոյ ընտրութիւնը փաթթացնել և անոր բստ սահմանադրութեան ընտրութեանը ղեկանիլ։

(Շարունակելի)

. . . Խմբագիր

Պատիւ ունիմ յանուցանել խնայողական ընկերութեան մեծապատիւ բաժանորդաց, որ 1873 Մեպտ. 19 րորդ օրը Արքունի վոշերանոցի մէջ կատարուած երկաթուղւոյ արժէտոմսի վիճակահանութենէն ընկերութեանս ունեցած 300 թիւերէն ինը հարիւր տասն և հօթը հազար երկու հարիւր ութը թիւը 1000 ֆրանք չահած ըլլալով, ըստ օրինագրին հիմնադիր Տնօրէն ժողովոյ պայմանադրութեան 22 րդ. յօդուածի համաձայն 1000 ֆրանքով նոր արժէտոմս պիտի առնուի իրև դրամագլուխ բաժանորդաց ընկերութեանս, որոյ թիւերն ամեն բաժանորդաց պիտի յանձնուի ըստ սրինադրքի Ատենադպրի ստորագրութեամբ, և ընկերութեանս կնքով վաւերացեալ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ 1873 ՏԱՐՒՈՅ

1,388,889 ՊԱՐՏԱՏՈՄՄ ՎՃԱՐԵԼԻ ԱՌ ՈՒՆՕՂՍ

Տարեկան տոկոս բերելով Ընդհանրական ոսկի 1.4 Շիլին, կամ Օսմանեան ոսկի 1.32 և կամ 30 Ֆրանք,
վճարելի վեց ամիսն անգամ մը՝ ի 1 Ապրիլ, և՝ ի 3 Հոկտեմբերի.
փոխարէնը պիտի հատուցուի 20 Ընդհանրական ոսկի, կամ 22 Օսմանեան ոսկի, և կամ 500 Ֆրանք
33 տարուան մէջ վերամնակայ վիճակահանութեամբ.
Վիճակահանութիւններն պիտի կատարուին Թ. Բարձր ՍՈՍԼԷՔԷ ՏՐ ՔՐԻՏԻ ՄՕՊԻԼԻԷԻ կեդրոնատեղին,
ամեն տարի Մարտի 5 ին և Սեպտեմբերի 5 ին.
Վիճակահանութենէն եղնող Պարտատոմսերուն փոխարէնը պիտի հատուցուի հետեւեալ Ապրիլ ամսոյ 1 ին և Հոկտեմբեր ամսոյ 1 ին
Պարտատոմսերուն ընդհանրական հանուած գինն է **58 1/2** 0/0 Տոկոսքը 1873 Հոկտ. 1 էն սկսեալ

Վճարելի			
5	0/0	Սաորագրութեան միջոցին	5 0/0
14 1/2	0/0	Բաշխման առեն	14 1/2 0/0
10	0/0	1873 Դեկտեմբեր 2 ին	10 0/0
10	0/0	1874 Յունվար 2 ին	10 0/0
10	0/0	1884 փետրվար 2 ին	10 0/0
9	0/6	1874 Ապրիլ 1 ին, այն թուականին լրացած 15 Ֆր. կտրօնը զեղչելով	6 0/0
58 1/2	0/0	վճարելի իրական դումարն է	55 1/2 0/0

Նուազագոյն Պարտատոմսի համար վճարելի 1 Ընդհանրական ոսկի 4 Շիլին, կամ 1.22 Օսմանեան ոսկի և կամ 30 Ֆրանք տոկոսը՝ շրջաբերութեան գնոյն 10 0/0 էս աւելի չահ մը կը ներկայացնէ: Ամբողջ գնաւճարին հատուցումէն յառաջ եկած չահը (բրիմ) ալ միատեղ հաշուելով 12 0/0 ի դրեթէ կը հասնի:

Շրջաբերութեան գինը 54 1/2 0 0 պիտի զեղչուի այն Սաորագրողաց համար, որոնք բաշխման առեն ամբողջը միանգամայն վճարել կ'ուզեն: Միւս Սաորագրողներն ալ կրնան վերջին վճարմանց մէկը կամ աւելին տարեկան 6 0/0 դրամագլուխով արագեալ ժամանակէն առաջ հատուցանել:

Տոկոսաց կտրօններն և վիճակահանութենէն եղնող Պարտատոմսերուն գնահատը ՕՍՄԱՆ զրամով պիտի հատուցուին՝ Լոնտրա և Բարիզ:

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Պայմանագրութեան 7 րդ յօդուածն այսպէս կը հրամայէ.
«Ներկայ փոխառութեան հատուցումն և տոկոսաց վճարումն ապահովելու համար Օսմանեան Կայսերական Կառավարութիւնն բաց՝ ի իւր ունեցած ուղղակի և ընդհանուր եկամուտներէն, ներկայ փոխառութեան պայմանաժամանակ մինչև լրումը իրեն առ այս և եթէ սահմանելու ապահովութիւն՝ հետեւեալ հատոյցները կը յատկացնէ, որք են՝

1 րդ.	Դանուբի կուսակալութեան տասա-		
	նորդաց տուրքը	Օսմ. Ոսկի	1,200,000
2 րդ.	Անատոլուի ոչխարաց տուրքը (ալնամ)	» »	750,000
3 րդ.	Կ. Պոլսոյ Ծխախոտի մենաշնորհ-		
	թեան հատոյքին յատկացած մասը	» »	500,000
4 րդ.	Էնկիւրիի կուսակալութեան տասա-		
	նորդքը	» »	150,000
	Գումար	Օսմ. Ոսկի	2,400,000

Սակայն վերոյիշեալ երաշխաւորութենէն 1 ին. և 2 րդ. մասերը կազմող տուրքերը, որք 1 950 000 Օսմ. ոսկիի գումար մը կը ներկայացնեն, արդէն 1872 ին եղած Գանձատոմսերուն պիտոյից ը յատուկ ցոյց տրուած ըլլալով, սոյն Գանձատոմսերուն՝ ըստ տրուելու ժամանակին և ծանուցեալ պայմանաց՝ չնչման չափ՝ը յատկացեալ պիտի համարուին ներկայ փոխառութեան:

Ուստի սոյն փոխառութեան իրեւ ապահովութեան երաշխաւորութիւն, և մինչև որ Գանձատոմսերուն հատուցմանը յատկացեալ նախընթաց այդ հատոյքներն դադարին ամբ այդ իրր ապահովութիւն հոմարուելէ, ասոնց տեղ ալ Օսմանեան Կայսերական կառավարութիւնը հետեւեալ հատոյքները կը յատկացնէ, ասոնք ընա՛ռ ոևէ պարագայի մը վերաբերեալ չ'ըլլալով՝ որք են՝

1 ին.	Էրզրումի, Ամերիկեան Տրիպոլսոյ.		
	Կրետէի, Տիարպէքիրի և Եֆսարոյի		
	ասասանորդաց տուրքը	Օսմ. Ոսկի	600,000
2 րդ.	Թամբակի (կալուածական ստացուածոց		
	առանձին տուրք) հատոյքը	» »	500,000
3 րդ.	Կպրոսի հարկաց հատոյքին քառորդ		
	մասը	» »	850 000
	Գումար	Օսմ. Ոսկի	1,950,000

Ըստ 8 րդ. յօդուածի Պայմանագրութեան իրր երաշխաւորութիւն ցոյց տրուած հատուածից արդիւնքը, ներկայ փոխառութեան տոկոսաց և գլխաւորաց հատուցմանը հարկ եղած պատճառին հազարապատիկ չափովը, իրաքանչիւր պայմանաժամին երեսուն օր յառաջ, սոյն փոխառութեան պայմանագրացը և համատոց ներկայացուցիչներուն ձեռքը պիտի յանձնուի կ. Պոլիս:

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ . . . . . ՓՐԻՆՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆԻ ՊԱՆՔԱՆ
Ի ԼՕՆՏՐԱ . . . . . ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Ի ԲԱՐԻԶ . . . . . ՓՐԻՆՏԻ ՄՕՊԻԼԻԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

1873 Հոկտեմբեր 8 Շաբաթ, 9 Հինգշաբթի և 10 Ուրբաթ օրերը.

Սաորագրութիւնը մի և նոյն միջոցին ՈՒՐԻՇ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ մէջ ալ բացուած պիտի ըլլայ:

Եթէ սաորագրեալ Պարտատոմսերուն ներկայացուցած գումարը՝ փոխառութեան ամբողջ գումարէն աւելի ըլլայ, սաորագրութեանց քանակութիւններն համեմատաբար պիտի զեղչուին:

Սաորագրողաց առժամանակեայ բաժնետոմսեր պիտի տրուին. վճարման առաջարկոց հետ փոխանակելով զանոնք, բաշխման միջոցին,

Վերջնական բուն բաժնեթղթերն պիտի յանձնուին՝ ի Բարիզ, ի Լոնտրա կամ ի Կոստանդնուպոլիս ըստ ընտրանաց առժամանակեայ բաժնեթուղթ ունեցողներուն:

Եթէ վերջնական բուն բաժնեթղթերն մինչև յառաջիկայ Մարտ ամիսը պատրաստ չ'ըլլան, 1874 Մարտի 5 ին վճարելի թիւնը՝ 1874 Սեպտեմբերի 5 ի վճարելի հետ միատեղ պիտի կատարուի:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 8 Հոկտեմբեր 1873

Սաորագրեալ բաժնից նախնական վճարումն՝ Օսմանեան ոսկին Ընդհանրական ոսկւոյ հետ 100 ընդ 110 ի փոխանակութեան հաշուով պիտի կարգադրուի առ այժմ, վերջնական կարգադրութիւնը, բաշխման միջոցին, Լոնտրայի վրայ՝ ի տես փոխանակութեան գնոյն համեմատ կատարուելով:

Կանոնագրութեան պատճէնը և սաորագրութեան համար հարկ ըլլալիք լեզուաթղթերն ստանալու համար պէտք է դիմել առ պանքան

ՓՐԻՆՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆ.
Թիւ 13 Ձեղմէ փողոց Գալաթիա

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԳԱՂԳԻԱ

Բարիզ 3 Հոկտ.

Զախակողմեան կեդրոնի երեսփոխանք ամսոյս 23 ին ժողով մ՚ընելու հրաւիրուեցան միապետութեան վերահաստատութեանը դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայօք համաձայնելու։

Երեկ ձախակողմեան բազմաթիւ երեսփոխանք պ. Թիէրի այցելութեան գնացին։

Ենթարի դուքսը (Լուի–Ֆիլիպի երկրորդ արու որդին) Ֆրօշտորֆ մեկնեցաւ։

Զրոյց կայ թէ Շամպօրի կոմսը մօտերէն ձինեվրա պիտի գայ բնակելու, և հետեւեալ շաբթուն ալ իւր յայտարարութիւնը պիտի հրատարակէ։

Զրոյց մ՚ալ կայ որ կ՚ըսէ թէ Ազգային ժողովը որոշեալ թուականէն առաջ գումարման պիտի հրաւիրուի։ Մաք–Մահոն մարշալատը վկերսայլ դարցաւ։

Սիէքլ լրագիրը՝ հասարակաց ճանապարհու վրայ ձախաւիլն արգիլուեցաւ պ. Կամպէթթայի նոր լսօսած առնեղանութիւնը հրատարակելուն պատճառաւ։

Կը հաւատան թէ պ. Թիէր մօտալուտ դէպքերուն պատճառաւ իւր վերադարձը վուէթացուցեր է։

ՊԵԼՃԻՔԱ

Պրիւքսէլ 3 Հոկտ.

Էքօ տիւ Բարլեման թերթը Բարի ղէն ընդունած հեռագրին համեմատ կը հաւաստէ թէ Գաղղիոյ մէջ միապետութիւն հրատարակուելուն չատ չէ մնացած, և թէ Ազգային ժողովոյ մէջ թագաւորականք 100 քուէի մեծամասնութեան առաւելութիւն մ՚ունին եղեր։

ԱՒՍՏՐԻԱ–ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 3 Հոկտ.

Շատ քաղաքագիտութիւններ որոշեցին որ Դեկտ. 2 ին օրը կատարեն Ֆրանչիսկոս–Յովսէֆ կայսեր գահակալութեան 25 ամեայ տարեդարձը։

Նախկին պաշտօնեայ պ. Պուրկէր վախճանեցաւ։

ՄԻԱՑԵԱԼ–ՆԱՀԱՆԴԲ

Նիւ–Եօրք 2 Հոկտ.

Դրամական կացութիւնը երթալով բարւոքելու վրայ է։ Կառավարութիւնը օգնել վուէթաց Նիւ Օրլէանի և Զարկլըսթընի բամպակի վաճառականութեանը։

ԱՆԳԼԻԱ

Լօնտրա 3 Հոկտ.

Երէկ պանքան 210 հազար ոսկի մուտաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պէռլին 3 Հոկտ.

Բարլոտեան նաւերը ձերբակալող վէրներ նուապետին դատը՝ պատերազմական Աւտնի մը յանձնուեցաւ։

ՀԵԼԼԱԴԱ

Աթէնք 2 Հոկտ.

Թեոտոկիսէն կը յանուցանեն թէ հինգ աւազակներ գերի իյնալով Մեհեմմետ Ալի բաշայի զօրաց ձեռքը՝ բանտարկուեր են։

ՆԵՐՔԻՆ

Վաշինկթընի Օսմանեան նախկին դեսպան պլաք պէյ անցեալ շաբթուընէ՝ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի։

— Այնչափ դիշեր երթալ հոգի բերայ Թարլապաշիի պահնորդը (պէքճի) զարնելով վիրաւորած ըլլալուն վրայ, ոստիկանութիւնը խոյզարկութեան սկսաւ մեկնելնին կը ձերբակալէ, և ինչ յուսացուի թէ միւս ընկերներն ալ պիտի դտնուին։

— Այնչափ կիւրակի ռաշա պահճէի մօտ Զէպուքլու բռուած գիւղը երկու պօշնաք զապթիէներէն հալածուելով կ՚երթան բան չարեղէններու պարտէզ մը կը մտնեն կը պահուըտուին, ուր զապթիէներն ալ վրայ հասնելով կը պաշարեն պարտէզը։

Պարտիղպանը զապթիէներուն այս դործողութիւնը տեսնելով, հետապրբերութենէն պարտէզը կիջնէ պատռը լմանալու, և առանց դիտնալու երբ սա պօշնաքներուն պահուըտած տեղուն կը մօտենայ, ասոնցմէ մին կարծելով թէ իրենց պահուըտած տեղը յայտնելու և գիրենք զարթիէներուն մատնելու համար կուդայ, յանկարծ կծկած տեղէն դուրս ցատկելով կը քաշէ դանակը, ու մինչդու կերպով մը կը ղբնէ զպարտիղպանը, երկու չարապտներն անմիջապէս բռնելով, ոստիկանութեան դուռը կը տարուին երկրորդ նոր սպրդոցութիւն մ՚ալ բեռնաւորելով։ Վիրաւորեալն վիճակն անյոյս է կ՚ըսուի։

— Հանրածանօթ մէկ դող մը, որն որ դիսաւոր ատաղձ նման մայրաքաղաքիս դանազան թաղերուն մէջ մերթ ընդմերթ երեան եկնելով դարձեալ ժամանակ մը կ՚անհետանայ, այս անդամ ալ բերայ գումարտակը փողոցը տան մը ցոյց տուեր է իր ճարտարութիւնը։ Ծա լրտեսելով տան մէջ սպասաւորին երթալ մսավաճառէն միս առնելով տուն դրկելը, միսը տուն հասնելէն քիչ մը ետքը յիշեալ դողը, որ ինչպէս ըսինք թերցողք կը յիշեն՝ տակը մէկ քանի նենգութիւններ լրագրոյս միջոցաւ պատմած ըլլալուս պատճառաւ, ճիշդ մսավաճառի կերպարանք կը կրէ, տյդ տունն երթալով կ՚ըսէ թէ դրկուած միսը, որ ուրիշինն ըլլալով սխալմամբ հոն բերուեր է, ետ տուն թէ իրենց միսն ալ շատ չանցած կը բերէ։ Միսա-

միտ սպասաւուհին խաբուելով մարդուն կերպարանքէն, միսին մէկ մասը կըտրած ըլլալուն համար ներում խնդրելով կը հանէ միսը խաբերային ձեռքը կուտայ որ տիրոջը տանի։ Ափսոսդ ե ըսել թէ կինը տակաւին կ՚սպասէ որ ետ տուած միսին տեղը բերեն։

ՄԱՆՈՒԱԿ

ՕՐԱՑՈՑՑ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

1874

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Ժողովրդական օրացոյցը օրացոյցի վերաբերեալ ամեն տեսակ գիտելիք կը պարունակէ։

Ժողովրդական օրացոյցը Բօսթոն, Հեռոդրի. Շոգենաւներու և երկաթուղեաց վրայ պէտք եղած ծանօթութիւնը կուտայ։

Ժողովրդական օրացոյցը աշխարհիս դլխաւոր ազգաց վրայ ժամանակագրական տեսութիւն մը կ՚ընէ։

Ժողովրդական օրացոյցը ամուրիներու և ամուսնացելոց, ուտելեաց և ըմպելեաց համար քնոյ և մարմինը միշտ առողջ պահելու նկատմամբ և առողջական խիստ կարևոր և կենսական կանոններով ու խրատներով լի է։

Ժողովրդական օրացոյցը բժշկական մաս մ՚ալ ունի, ուր կը դտնուին դարմանք ու դեղեր, Հնտախտի կամ փօլէրայի, Թանչի, Ջերմի, Թոքախտի, Ցառանդներու, խնդրամահ եղողներու, կաթուածի, Ախրածի, Վերքերու, Ծաղկի հիւանդութեան։ Հարբուխի, Նամբրի, Որովայնի որդերու, Ակռայ հանող մանկանց, Խոյլուածքի, Խածուածքի և լն. և լն.

Ժողովրդական օրացոյցը 20 միլիոն սպաննեալ երիտասարդաց հաշուեցոյցը ղուարճալի և օդտակար պատմութիւններ, առածներ, ասացուածքներ և պիտկիքներ, նաև տասը հարցումներ, կը բովանդակէ ղրանք առաջին անդամ գրաւորապէս լուծողը հինդ Մեծիփառ արժէքով մրցանակ մը կ՚ընդունի։

Ժողովրդական օրացոյցը 30 հատ Ամերիկայէն բերուած պատկերներ ունի որոնց մէջ նշանաւոր է տասներկու կենդանակերպներուն մարդուս մարմնոյ անդամոց վրայ ունեցած ազդեցութիւններն ցոյց տուող պատկերը։

Ժողովրդական օրացոյցը կը ծախուի գին 100 փարա։ Կեդրոնատեղի նորա Ֆրէնկեան Դրատուն Ուղուն Զարչի։

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՈՍԷՆ ԹՕՃՄԱԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ո. ԹՕՃԱՍԱՐԵԱՆ
ԵՈՒՍՈՒՓԵԱՆ ԹԱՆ
ՎԵՐԻ ՑԱՐԻ ԹԻՒ 7